

Nr 26

Utlåtande i anledning av framställning från fullmäktige i riksbanken angående pension åt fru Helga Hall.

Fullmäktige i riksbanken har i skrivelse till bankoutskottet den 25 april 1957 anmält frågan om pension åt fru Helga Hall, änka efter framlidne deputeraden i riksbanken, bankofullmäktigen David Hall, och därvid anfört följande.

David Hall, som var född den 27 februari 1898, tillträdde befattningen som fullmäktig i riksbanken den 21 november 1945 och utsågs samtidigt till fullmäktiges vice ordförande samt till deputerad och ordförande i riksbankens industristyrelse. Han bibehöll därefter dessa uppdrag till sin död den 7 februari 1957, dock med undantag för den tid, då han var statsråd och chef för finansdepartementet. Under det sista året av sin levnad var han tidvis av sjukdom förhindrad att utöva sina uppdrag i riksbanken.

Med uppdraget att vara deputerad var till en början förenat ett årligt arvode av 6 000 kronor (jfr BoU:s utl. nr 76:1943), vilket från och med den 1 januari 1952 höjdes till 8 000 kronor (jfr BoU:s memorial nr 39:1951). Som ordförande i riksbankens industristyrelse åtnjöt David Hall från och med den 1 juli 1947 ett arvode (se BoU:s utl. nr 58:1947), som till utgången av december 1951 uppgick till 2 000 kronor och därefter till 3 000 kronor för år. Dessutom uppbar David Hall i likhet med övriga riksdagsvalda fullmäktige arvode såsom fullmäktig med ursprungligen 7 000 kronor per år, vilket med 1952 års ingång höjdes till 8 500 kronor. Under de senaste fem åren av sin levnad åtnjöt alltså David Hall på grund av dessa uppdrag arvoden från riksbanken med sammanlagt 19 500 kronor för år.

Innan den nuvarande deputeradeinstitutionen tillkom funnos i riksbanken två andre deputerade. Dessa utsågos inom fullmäktiges krets men voro närmast att jämställa med vanliga förordnandetjänstemän i banken; den ene av dem utövade chefsskapet för huvudkontoret, den andre för avdelningskontoren. Till skillnad mot deputeraden voro de tillförsäkrade tjänste- och familjepensionsrätt. Denna pensionsrätt motsvarade vad som tillkom tjänstemän med förordnande på viss tid i dåvarande lönegraden RC 6 (nuvarande lönegraden Cp 15). För denna lönegrad utgör för närvarande familjepensionsunderlaget 4 968 kronor; efter de nya grunder som föreslagits i årets statsverksproposition under För flera huvudtitlar gemensamma frågor, punkten 4, vilka grunder godkänkts av riksdagen, torde pensionsunderlaget från och med den 1 juli 1957 komma att uppgå till 5 172 kronor. Inklusive rörligt tillägg (71 %) skulle hel familjepension för änka efter andre deputerad, som icke efterlämnade minderårigt barn, för närvarande ha utgjort ca 8 500 kronor per år. För hel familjepension skulle ha krävts, att den avlidne innehåft 20 tjänstår eller hade kunnat tillgodoräkna detta antal tjänstår, om han levat till uppnådd ålder av

66 år (jfr 13 § 1 mom. familjepensionsreglementet för riksdagens verk). Efterlevande till den som ägt räkna mindre antal tjänstår hade fått pensionen reducerad med 1/80 för varje full fjärdedel av år, varmed antalet tjänstår understeg 20.

När den nuvarande deputeradeinstitutionen tillkom uttalade bankoutskottet i sitt förenämnda av riksdagen godkända utl. nr 76/1943, att deputeraden, i likhet med de dåvarande andre deputeraderna, borde utses av och inom fullmäktige för en tid av ett år i sänder — eller rättare för tiden mellan två fullmäktigeval — samt att han borde kunna omväljas. Utskottet anförde vidare, att med deputeradeuppdraget icke skulle följa rätt till pension, men att utskottet förutsatte att pension skulle kunna beviljas av riksdagen i sådana fall, där vederbörande, efter att under icke alltför kort tid ha innehaft uppdraget, lämnade detsamma utan att komma i åtnjutande av pension på grund av tjänst eller dylikt.

Uppdraget för David Hall att vara deputerad och samtidigt ordförande i industristyrelsen har på grund av den bundenhet, som dessa uppdrag medfört, och den arbetsinsats som krävts icke kunnat betecknas såsom en bisyssla. Tidvis ha uppdragen tagit full tjänstetid i anspråk och icke minst ordförandeskapet hos industristyrelsen har varit mera tidsödande än som från början torde ha förutsetts. Härtill har bidragit den nydaning och utvidgning av pappersbruket, som hela tiden pågått, samt de omfattande utredningar angående ombyggnad av sedeltryckeriet som ägt rum sedan åtskilliga år, varjämte förhandlingar om kollektivavtal för de olika förmans- och arbetargrupperna vissa år varit mycket tidskrävande. På grund härav har det icke varit möjligt för David Hall att — om man bortser från riksdagsmannaskapet — utöva annan verksamhet som kunnat grunda pensionsrätt för honom själv eller hans hustru.

Fullmäktige anse därför, att pension bör beredas fru Hall. När det gäller att bedöma familjepensionens storlek ligger det närmast till hands att söka anknytning till de grunder, som tillämpas vid bestämmande av familjepension åt efterlevande efter icke pensionsberättigade statstjänstemän. Under hand har inhämtats från civildepartementet, att här avsedd familjepension i så fall kan fastställas att utgå med ett årligt grundbelopp av 2 004 kronor jämte rörligt tillägg. Fullmäktige finna angivna belopp innebära en skälig avvägning. I enlighet härmed torde familjepensionen bära bestämmas till 2 004 kronor per år, vartill skulle komma rörligt tillägg med samma procentsats som gäller för efterlevande till tjänstemän med pensionsrätt enligt familjepensionsreglementet för riksdagens verk, d. v. s. för närvarande 71 %. Denna pension bör utgå oberoende av familjepensionen från riksdagen, vilken enligt beslut av riksgäldsfullmäktige den 28 mars 1957 kommer att utgöra 3 000 kronor för år, varå rörligt tillägg ej utgår. Fru Hall skulle alltså med nuvarande rörliga tillägg få uppbära $\left(\frac{2\,004 + 71 \times 2\,004}{100} + 3\,000 =\right)$ ca 6 400 kronor för år.

Till jämförelse må nämnas, att om David Hall åtnjutit pensionsrätt såsom andre deputerad, hans änka skulle ha ägt uppbära familjepension från riksbanken med ca 4 600 kronor jämte rörligt tillägg, därvid pensionen beräknats med utgångspunkt från att han som tjänstår för sådan pension skulle ha ägt tillgodoräkna något över 18 år 3 månader. Med hänsyn till bestämmelsen i 7 § stadgan den 21 februari 1941 (nr 98) om ersättning för riksdagsmannaskapets fullgörande, sådan paragrafen lyder

enligt lag den 28 december 1951 (nr 788), skulle emellertid i så fall enligt uppgift från riksgäldskontoret familjepensionen för riksdagsmannauppslaget ha reducerats till 1 380 kronor. De sammanlagda familjepensionsbeloppen skulle då, om det rörliga tillägget uppgår till 71 %, ha utgjort $\left(4\,600 + \frac{71 \times 4\,600}{100} + 1\,380 =\right)$ i runt tal 9 200 kronor för år.

Under hänvisning till det anförda få fullmäktige hemställa, att bankoutskottet ville föreslå riksdagen att till bankofullmäktigen David Halls efterlevande hustru Helga Hall skall, räknat från och med den 8 februari 1957, under hennes återstående livstid så länge hon förbliver ogift av riksbankens medel utgå en årlig pension av 2 004 kronor jämte rörligt tillägg enligt samma grunder, som gälla i fall, då 1947 års familjepensionsreglemente för riksdagens verk äger tillämpning.

Utskottet. I likhet med fullmäktige i riksbanken finner utskottet det skäligt att fru Helga Hall, änka efter framlidne deputeraden i riksbanken, bankofullmäktigen David Hall, tillerkännes en årlig pension från riksbanken. Fullmäktiges beräkning av pensionens storlek har icke föranlett erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen, i anledning av fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må besluta att till bankofullmäktigen David Halls efterlevande hustru Helga Hall skall, räknat från och med den 8 februari 1957, under hennes återstående livstid så länge hon förbliver ogift av riksbankens medel utgå en årlig pension av 2 004 kronor jämte rörligt tillägg enligt samma grunder, som gäller i fall, då 1947 års familjepensionsreglemente för riksdagens verk äger tillämpning.

Stockholm den 16 maj 1957

På bankoutskottets vägnar:

K G EWERLÖF

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ewerlöf, Boo, Fahlander, De Geer, Werner, Krügel, Strandler och Mannerskantz;

från andra kammaren: herrar Sköldin, Nordqvist, Andersson i Ronneby, Svensson i Stenkyrka, Carlsson i Tibro, Adamsson, Boija och Bengtsson i Landskrona.